

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris
F. HUBRECHTS
Gerststraat 35 A
8400 Oostende

Verantwoordelijke uitgever
A. VAN ISEGHEM
Ijzerstraat 1
8400 Oostende

JAARGANG 26
NUMMER 12
MAAND december 1997

PENNINGMEESTER
J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

REKENING
750-9109554-54
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 255 : **I. VAN HYFTE** : Politieke moord in Oostende. De affaire Rau (1892).
- blz. 257 : **R. VANCRAEYNEST** : Oosten en omgeving op het einde van het Frans bewind.
- blz. 260 : **J.P. FALISE** : Huize Louise-Marie.
- blz. 265 : **E. SMISSAERT** : Wie was Judocus Ignatius Balbaert ?
- blz. 266 : **P. VANSLAMBROUCK** : Storck, wegbereider en voortrekker van de Belgische film.
- blz. 238 : **A. SMISSAERT (+)** : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (48).
- blz. 242 : 7e lijst aankopen, schenkingen en andere opnamen in de inventaris 1996.

HULDECONCERT

Naar aanleiding van het 10-jarig overlijden van Joseph BERDEN wordt er op

zondag 7 december om 15 uur

op het orgel van de Dominicanenkerk, Oostende een huldeconcert gebracht aan
Leandre VILAIN en Joseph BERDEN.

DECEMBERACTIVITEITEN

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten.

DECEMBER I - ACTIVITEIT. Jaarlijks diner en kleinkunstgebeuren

Zoals in het tijdschrift van november uitvoerig werd aangekondigd gaat het jaarlijks diner en kleinkunstgebeuren door op

zaterdag 6 december 1997 om 19 uur

in het restaurant Benny, hoek Vlaanderenstraat-Langestraat.

DECEMBER II - ACTIVITEIT. Avondvoordracht met videofilm.

Een videovoordracht gaat door op

donderdag 18 december 1997 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6.

Het onderwerp : **DE BOUW VAN DE PRINS FILIP.**

De videofilm wordt voorgesteld door dhr. August GOETHAELS.

Ons geacht medelid, dhr. A. GOETHAELS werkte meer dan 38 jaar eerst bij het Zeewezen en later bij de R.M.T. Hij is begonnen als markeerder om te eindigen als purser. Hij was ingescheept aan boord van de "Prins Filip" nog tijdens de opbouw, maakte de maidentrip mee en ook, maar dan als passagier, de laatste reis van het schip op 28 februari 1997.

Met uitzondering voor ferryschepen, heeft ons land in de jaren negentig nog weinig aandeel in de passagiersscheepsbouw. De grote scheepswerven van Hoboken en Temse hadden daar in de eerste helft van deze eeuw meer activiteiten rond. Niettegenstaande de Boelwerf menig plan voor cruiseschepen voorstelde, bleef hun bouwwerk toegespitst op hoog technologisch werk- en vrachtschepen.

De recentere constructie van de jumboferry "Prins Filip", voor de Oostende-Dover lijn, bracht daar een zeldzame verandering in. Het schip zelf baarde aanzien. De bouw ervan verliep niet rimpelloos.

De videofilm belicht vooral het bouwproces en neemt ons mee voor een kanaalovertocht die met de regelmaat van een klok, dagelijks tweemaal heen en terug, verzorgd werd. De film werd gemaakt door amateur cineast Werner VERBRUGGE, een scheepsfanaat die kok is bij de Sabena.

Nu de R.M.T definitief opgedoekt is en er geen maalboten meer onze haven in en uitvaren kunnen wij alleen nog mijmeren over deze verdwenen mooie periode in de geschiedenis van Oostende. Elke rechtgeaarde Oostendenaar mag deze avond zeker niet missen. Zoals steeds is de ingang vrij en kosteloos ook voor niet leden.

Jean Pierre FALISE

POLITIEKE MOORD IN OOSTENDE. DE AFFAIRE RAU (1892)

door Ivan VAN HYFTE

De commissie "Grafmonumenten" die - naar ik vernomen heb - al prachtig werk heeft verricht moet, mijn inziens, in hun inventariseringswerk een onderscheid kunnen maken tussen de grafzerken met een kunsthistorische waarde en grafstenen die heemkundig zeker niet onbelangrijk zijn.

Aan dit en zoveel andere zaken denkt een mens als hij gemoedrustig, wat doelloos rondsloent op het oude kerkhof aan de Nieuwpoorstesteeweg. Hier is "Requiescant in pace" tenvolle op zijn plaats.

Nooit kan ik voorbij captain BORTHWICK's graf zonder zijn 8-jarig dochttertje "darling little Maggie" even aan te staren (graf 05.10.01)

Ik sla het wegje 05.10 in en laats plots mijn oog vallen op een zerk "Aan hunnen vriend en medeburger. De Liberale Oostendenaars" lees ik met enige moeite. De zon valt slecht op de onduidelijke, verweerde steen. Ik kijk naderbij en verlies mijn evenwicht op de wankel vlakke deksteen. "Ter treuriger gedachtenis van Mijnheer Alfons Karel RAU Echtgenoot van Vrouw Clemencia VANTOURNOUT, geboren te Brugge den 26 juli 1850 overleden te Oostende den 21 juni 1892...". Drie lijntjes blijven voor mij totaal onleesbaar. Tastend met de vinger in de uitgekapt letters ontdek ik een onwaarschijnlijke mededeling "...ten gevolge eener dolksteek hem in den nacht der kiezing van 14 juni door clericale kiesdragers toegebracht"...

Die dolksteek laat me niet los ! Wie zijn dan wel die "kiesdragers" uit 1892 ? De stadsbibliotheek is (opnieuw) mijn redder in nood. Hun collectie negentiende eeuwse Oostendse kranten hebben het antwoord in petto. Ik snuister in de liberale Echo d'Ostende en de katholieke Feuille d'Ostende van 1892 en word er in geconfronteerd met een onwaardig beschamend scheldproza. Beide kranten wisselen voortdurend vinnige polemieken uit naar aanleiding van de wetgevende verkiezingen waarbij de liberalen met A. VERBEKE een senaatszetel zullen veroveren. Ook naar de kamer sturen ze twee van hun mandatarissen (F. DE STUERS en A. PIETERS).

Onverwachte klap op de vuurpijl was het incident RAU dat de nationale pers haalde. "Bagarres - Coups de couteau - Blessures" is zowat de (overdreven) teneur van de Feuille die de vooravond van de verkiezingen beschrijft. L'Echo heeft het over "les exploits d'une bande de cléricaux qui ont joué du couteau". Voor een objectieve waarnemer al meteen moeilijk, zoniet onmogelijk om tussen al dit hatelijke en vijandige gezwets de waarheid te achterhalen.

Toch wagen wij ons aan een reconstructie.

Op 13 juni 1892 drinkt Alfons Karel RAU (1) in het estaminet van VAN WETTEREN, in de Ooststraat, nog een laatste pint. Deze 42-jarige fruithandelaar, liberaal en lid van de "Cercle des capacitaires (voor mij onbekend) krijgt het aan de stok met een groepje dat uit is op herrie. Uitdagende woorden en provocaties tot plots Alfons boven de hartstreek geraakt wordt door een mes of een dolkstoot. Bij het zien van bloed gaan ze aan de haal. Vier worden gevat, overgebracht naar een politiebureau en later weer vrijgelaten. Na de eerste dokterszorgen mag RAU terug naar zijn huis, wat verder in de straat op nummer 57.

De dag daarop halen liberale vrienden hem op om zijn stem uit te brengen maar na de euforie van de verkiezingsoverwinning gaat het met hem alsmaar slechter. Een week later, op 21 juni sterft hij en laat een weduwe met 8 kinderen achter. De haatcampagne kan opnieuw beginnen. "Assassins", "Le cadavre crie vengeance" roept de Echo uit waarop de Feuille antwoordt met "Quand le malheureux Rau était malade, vous désiriez sa mort" (2). Jullie met je krokodilletranen en "des vrais cris des cannibales affamées" (3). Zelfs de vissersopstand van 1887 wordt ten onpas er bij gehaald. De Echo wordt woedend op "le saint organe" en zijn "fils de Loyola" als die het hebben over "...un coup accidentellement porté par un des libéraux mêlés à la bagarre...".

De uitvaart krijgt in Oostende en ver daarbuiten een enorme weerklank en wordt hét gespreksonderwerp van de dag. Een zelden geziene begrafenisstoet trekt naar de oude kerk. De kist ligt bedolven onder de kronen. Er is er één bij van de "Association des fruitiers de Bruxelles". De harmonie Euterpe opent de rouwstoet. Veel liberale politici en notabelen van de stad zijn nadrukkelijk aanwezig. Aan weerszijden van de straten staat een haag van mensen. Het anders zo rustige kerkhof wordt overrompeld van het volk. René VAN LOO houdt als secretaris van de "Association liberale" een afscheidsrede; Alfons' vriend Joseph PILAIES eveneens...

Op 29 juli 1892 begint voor de correctionele rechtbank van Brugge het proces (4) tegen de 21-jarige matroos Arthur GOMBERT (5). Hij wordt vervolgd voor "vrijwillige slagen met de dood als gevolg"; Ook de 27-jarige marmerbewerker Constant CALMEYN (6) zit, ten aanzien van pers en veel Oostendenaars, in de beklagdenbank. Hem wordt "slagen en verwondingen aan Joseph PILAIES" ten laste gelegd. Tijdens het proces stelt de verdediging de moord-thesis in vraag. Het verdict luidt tenslotte : GOMBERT wordt schuldig bevonden voor slagen en verwondingen met de dood tot gevolg, zonder dit te willen; hij krijgt vier jaar opsluiting, moet 19/20 van de proceskosten betalen en nog eens 10.000 F aan de burgerlijke partij. CALMEYN betaalt 30 F voor slagen aan PILAIES en 1/20 van de proceskosten.

-
- (1) De Bruggeling Alfons RAU (° 26-07-1850) was de vader van de latere liberale politicus Eugène RAU (° Oostende 18-12-1874). Die laatste was de stichter van de bekende gelijknamige rokerij die in de Franciscusstraat gevestigd was en die paalde aan vader Alfons' pand, Ooststraat 57.
 - (2) Feuille d'Ostende, 26-06-1892.
 - (3) Feuille d'Ostende, 17-07-1892.
 - (4) Een zeer uitvoerige procesbeschrijving is te vinden in La Feuille d'Ostende, 04-08-1892
L'Echo d'Ostende, 31-07-1892.
 - (5) Arthur GOMBERT was geboren te Oostende op 21-06-1871 als zoon van Louis en Thérèse BEAUCOURT.
 - (6) Constant CALMEYN, eveneens Oostendenaar (° 19-10-1865), zoon van Leopold en Rosalie PIERLOOT.

Met dank aan Dirk VERSTRAETE, Mevr. S. RAU-SEYNAEVE en L. PAREYN, archivaris van het Liberaal Archief, Gent.

OOSTENDE EN OMGEVING OP HET EINDE VAN HET FRANS BEWIND

door Raymond VANCRAEYNEST

1. Onze streken onder Frans bestuur

Soms kan het wel eens gebeuren dat men de hand kan leggen, hetzij in een bibliotheek, hetzij in een antiquariaat, op een boek waarin de schrijver zijn bevindingen heeft neergepend over Oostende en zijn omgeving. Dat is o.m. het geval geweest met de heer PAQUET-SYPHORIEN die, als echte Fransman, in 1811-1813 een reis gemaakt heeft in de noordelijke, door Frankrijk geannexeerde gebieden, die, zoals tot op de dag van vandaag in Frankrijk zelf, aangegeven werden als "Départements", meestal genoemd naar de namen van rivieren of van andere natuurlijke kenmerken.

Die departementen lagen aan de basis van onze huidige provincies hoewel ze er niet helemaal mee overeenstemden. Zo hadden we Département de la Lys (West-Vlaanderen), Département de l'Escaut (Oost-Vlaanderen), Département de Jemappes (Henegouwen), Département de Sambre et Meuse (provincies Namen en Luxemburg), Département des Forêts (Groot Hertogdom Luxemburg), Département de l'Ourthe (provincie Luik), Département de la Sarre (in Duitsland ten oosten van beide laatste), Département de la Dyle (onze vroegere provincie Brabant), Département des deux Nèthes (provincie Antwerpen), Département de la Meuse inférieure (Belgisch en Nederlands Limburg), Département de la Roer (in Duitsland ten oosten van laatst genoemde).

2. De gevolgde reisweg

Onze reiziger vertrok van uit St.-Quentin, aan de bron van de Schelde in het Département de l'Aisne, noordwaarts over Kamerijk en Valenciën en van daar oostwaarts over Bergen en Charleroi naar Namen. Van hier uit maakte hij een flinke uitstap naar Luxemburg om opnieuw van uit Namen over Luik, Aken en Jülich, de Rijn te bereiken in Bonn. Nu volgde hij de Rijn noordwaarts tot in Keulen om van daar uit westwaarts te trekken naar onze contreien. Over Maastricht, Leuven, Brussel, Mechelen, Antwerpen en Gent, kwam hij nu in Brugge en Oostende. Verder ging hij over Nieuwpoort, Veurne, Duinkerke en Kales naar Boulogne. Vandaar keerde hij terug over Sint-Omaars, Kassel, Ieper, Menen; Kortrijk, Doornik, Rijsel en Dowaaï naar St.-Quentin.

Dat relaas heeft PAQUET-SYPHORIEN neergeschreven in een boek bestaande uit twee delen van respectievelijk 170 en 174 bladzijden, uitgegeven te Parijs in 1813, met als titel : "Voyage historique et pittoresque fait par les ci-devant Pays-Bas, et dans quelques Départements voisins, pendant les années 1811, 1812 et 1813".

Verre van mij natuurlijk dat boek hier helemaal te doorlopen. Ik meen dat het de lezers vooral zal interesseren wat hij zegt van de stad Oostende en zijn omgeving. Ik zal hem hier dan ook meestal tekstueel volgen. Het valt op dat we hier met een scherpe waarnemer te doen hebben die bovendien zijn indrukken in een nauwkeurige taal weet aan de man te brengen.

3. Hoe kwam hij naar Oostende ?

"Tussen Brugge en Oostende treft men dezelfde drie soorten wegen aan als tussen Gent en Brugge "met dat verschil echter dat de vaart naar Oostende breder en dieper is; de barge is van binnen "eenvoudiger omdat ze niet uitgerust is om de reizigers te laten eten. Langs de grote steenweg is er "minder begroeiing en de bomen worden schaarser en kleiner naarmate men de zee nadert. Door de "zeewind gaan ze dood of worden minsten gebogen in de tegengestelde richting".

4. Zijn eerste indrukken.

"Oostende kwam mij weinig aantrekkelijk voor. De oorlog heeft hier de handel en de scheepvaart stil gelegd en dan... al die huisjes, die laag werden gehouden omwille van de sterke zeewind. Het stadhuis is nog het meest merkwaardige gebouw; om dezelfde reden werd het niet hoog opgetrokken en dat valt des te meer op omdat het gebouw zo breed is".

Nu gaat het over de Hazegraswijk : "Het enige gedeelte van Oostende, dat op een moderne en regelmatige wijze werd aangelegd heet 'de nieuwe stad', die zijn bestaan dankt aan de inzichten van keizer Jozef II. Ook aan hem is deze zeestad de gevoelige verbetering van zijn haventoeegang verschuldigd".

5. Lof voor de sluizen van Slijkens

"Hoewel de gebouwen van deze stad, zowel particuliere als openbare, niet veel zaaks te bieden hebben aan de nieuwsgierige reiziger, toch zijn de havenwerken, de sluizen, vooral deze van Slijkens in de buurt, over 't algemeen de aandacht meer dan waard. Deze laatste zijn waarlijk een uniek voorbeeld van het menselijk vernuft. Ze dragen de bewondering weg van allen die ze gaan bekijken". Hij voegt hier verder aan toe : "De bargie van Brugge passeert de sluizen niet; de reizigers zijn verplicht daar over te stappen in een bootje om Oostende te bereiken, tenzij ze verkiezen te voet te gaan langs de vaart".

6. Zijn eerste indruk van de zee

"Als ik mij, voor de eerste maal, naar de boord van de zee begaf, was het water aan het terugtrekken. De indruk, die het zicht van dat immens natuurwonder op mij maakte, was, dat men de zee niet kan bekijken zonder in bewondering te staan en dat de aanblik alles overtreft wat men er zich van had voorgesteld. De golven rolden over zichzelf en stierven uit aan de voet van de dijk waarop ik mij had neergezet. Op het strand, waarop ik nadien ging wandelen, werden door de zee schelpen en andere zeedieren achtergelaten waarvan ik er enkele vergaarde zoals zeesterren, krabben, mosselen, platschelpen, vulken, slakken en enkele schelpdieren".

7. Over de baders

"Het was niet zonder verrassing dat ik hier verscheidene dames en juffrouwen een bad zag nemen tussen de mannen. Ik maakte van die gelegenheid gebruik om ook een bad te nemen. Van een dezer juffrouwen vernam ik dat de zeebaden te Oostende tijdens de zomer een grote toeloop kennen".

8. Waar stond onze schrijver ?

Over de juiste plaats waar hij zich bevond worden we als volgt ingelicht : "Rechts van ons, op de batterij die de ingang van de haven beschermt, staat de zuil die 's nachts bovenaan verlicht is om te dienen als baken. Overdag vertoont men van daarop met een vlag aan de schepen wat de hoogte is van het getij. De vlag bovenaan betekent hoogtij, de vlag halverwege halftij, geen vlag betekent laagtij. De schepen moeten dan blijven liggen omdat ze geen water genoeg zouden hebben om de haven binnen te varen, waar de schepen bij laagwater bijna droog liggen".

9. Korte geschiedkundige schets

Vervolgens geeft hij een kort en vrij juist overzicht van de geschiedenis van onze stad. Hij laat zich niet verleiden door beweringen die meer verzinzel zijn dan historische werkelijkheid. De oudste datum die hij vermeldt is 1445, toen graaf Filips de Goede het decreet over het uitdelven van een zee-arm afkondigde. Verder handelt hij heel kort over het beleg van 1601-1604, over de Oostendse Compagnie waarbij hij, als Fransman, natuurlijk niet nalaat de nadruk te leggen op de Bretoense ridder LA MERVEILLE die hier voor het eerst met een rijke lading uit Indië aanmeerde.

10. Zijn persoonlijke ervaringen

"Ik was heel verbaasd dat ik voortdurend een onverzadigbare eetlust had tijdens mijn oponthoud in deze stad. Men gaf mij de verzekering dat het de zeelucht was die daarvan de oorzaak was bij al diegenen die er niet aan gewoon waren. Zo'n gevoel zou elk kort verblijf hier aangenaam maken, zonder te spreken van de aangename kanten die de zeehandel en de visserij in een zeehaven te bieden hebben".

"Maar die triestige duinen, dat opstuiwend zand, die gronden zonder bomen, en vooral die onstuimige wind met zijn desastreuze gevolgen, werpen een te groot tegengewicht in de schaal. Die stormwinden, hoe gevaarlijk ze ook zijn, bevrijden niet alleen de stad van de stinkende uitwasemingen veroorzaakt door stilstaand water in de moerassen, maar ze werpen soms ook bruikbare zaken op het strand. Zo strandden o.m., op 12 december 1403, acht levende walvissen van meer dan zeventig voet lengte".

11. Zijn tocht naar Nieuwpoort

"Omdat ik wilde gebruik maken van het laag water om naar Nieuwpoort te gaan, verliet ik Oostende om vijf uur 's avonds. Mijn voiture reed gemakkelijk en snel op het harde zand dat door de zee juist was verlaten. Iets meer naar rechts, of een weinig naar links, was voldoende om paard en rijtuig te laten vastlopen. Langs de ene kant was het zand te droog, langs de andere kant was het nog drijfzand. Hoe goed het ook ging, die weg was vervelend door eentonigheid en eenzaamheid. Links beletten de duinen elk uitzicht op het land, rechts zag ik alleen de onmetelijke zee met haar golven en haar meeuwen, waarvan het geluid alleen tot droefgeestigheid kan stemmen. Zo was ik niet weinig blij toen ik Nieuwpoort ontwaarde".

P.S. De zuil waarover onze reiziger het heeft was de vuurtoren van Maria Theresia, die oprees op de plaats waar nu het monument van de zeelieden staat. Ze werd door de Duitsers afgebroken tijdens de laatste wereldoorlog. Tot ca. 1910, vooraleer de seinpost overgebracht werd naar het oosterstaketsel, werden daar de seinen gegeven voor de toegang tot de haven bij middel van vlaggen gehesen aan een zware mast. De Oostendenaars noemden die plaats dan ook "de vlaggestok".

Voordracht over het Beleg van Oostende

Op donderdag 18 december om 20 uur geeft prof. Luc DE VOS een voordracht over het beleg van Oostende 1601-1604.

De voordracht gaat door in de zaal Vuurtoren, Thomas Vanloostraat 32 en is een organisatie van het Davidsfonds Vuurtorenwijk.

HUIZE LOUISE-MARIE

door Jean Pierre FALISE

Zoals iedereen nu stilaan wel weet zal het museum van onze Kring binnen afzienbare tijd verhuizen naar huize Louise-Marie in de Langestraat 69.

Voor het zover is moeten er nog heel wat opknapwerken uitgevoerd worden maar moet vooral het pand vrij zijn van andere bewoners. Zolang de vereniging "Ostenditur" daar huist kunnen wij niet verhuizen. Wij hopen dat er echter vlug een oplossing gegeven wordt aan dit probleem vooral omdat wij van het Stadsbestuur de stellige verzekering hebben gekregen dat "De Plate" de "alleenbewoner" van het pand zou worden.

In afwachting geven wij hieronder de geschiedenis van huize Louise-Marie.

* * *

Om de geschiedenis van het huis Langestraat 69, dat later het Koninklijk Paleis van Oostende werd, terug samen te stellen, moeten wij teruggrijpen naar het jaar 1789.

Op 23 januari 1789 verkoopt mevrouw Joseph OLLIVIERS, geboren Marie VAN DEN HEEDE, haar eigendom gelegen Langestraat 69 te Oostende aan Théodore VAN MOORSEL. Deze stamde uit een bekende groothandelaarsfamilie te Antwerpen. Hij werd op 8 juli 1782 aangesteld als één van de twee directeurs van de Compagnie d'Assurance de la Flandre Autrichienne, die door de schotse bankier Guilielmus HERRIES te Oostende werd opgericht op 2 april 1782.

Onder het napoleontisch bewind werd het huis het hoofdkwartier van Napoleon. Tijdens zijn verblijf van 13 februari 1798 bracht Napoleon er de nacht door.

In mei 1811 verhuurt Théodore VAN MOORSEL het huis als ambtswoning aan Baron J.F. FELLARD, de plaatscommandant van de stad. En in mei 1813 wordt het verhuurd aan Ant. SINAÈVE, een begoede bruggeling. In mei 1814 wordt het bezet door de Engelse commissaris van oorlog.

Op 23 oktober 1815 koopt Edouard-Jean SERRUYS het eigendom. De aankoopakte werd verleden voor notaris RYCX Junior te Oostende. Edouard-Jean SERRUYS, die in de jaren 1830-31-32 voorzitter was van de lokale Kamer van Koophandel, betrok het huis persoonlijk.

In augustus 1834 verbleven Koning Leopold en Koningin Louise-Marie in de stad Oostende. De reis van Brussel naar Oostende gebeurde langs de weg met onderbrekingen in Gent en Brugge. Enkele dagen voordien waren talrijke wagens met bagage van de koninklijke familie in Oostende aangekomen evenals een half eskadron lanciers uit Gent om bij de koninklijke residentie de wacht op te trekken.

Uit het verslag van de Gemeenteraad van Oostende van 16 augustus 1834 blijkt dat de autoriteiten de wens uitgedrukt hebben dat Oostende een koninklijke residentie zou worden.

Tijdens hun verblijf in de stad in augustus 1834 wordt het huis in de Langestraat ter beschikking gesteld van de koning en de koningin.

In hetzelfde jaar 1834 sterft Edouard-Jean SERRUYS.

In 1942 kreeg de stadsbibliotheek te Oostende een handschrift in het bezit via Mevr. Wed. Emiel Asaert. Dit handschrift is een dagboek vanaf 25 maart 1793 tot en met 28 september 1802 en verhaalt de gebeurtenissen van Oostende en haar bevolking.

De Franse tijd was gekenmerkt door het verval van de haven en de onmenselijke rekvisieten die de Franse overheerser de stadsbevolking oplegde. Dit met de hand geschreven document is enig en enkel ter lezing in de stadsbibliotheek onder de rubriek "Ostendiana nr. D 12.1" en kan aanzien worden als het vervolg op het boek van John Bowens.

Ons medelid, Albert Driessen heeft dit document voor U in een hedendaags kleedje gestoken, zonder aan de inhoud afbreuk te doen.

Dit document is te verkrijgen bij :

Albert Driessen, Wezellaan 9 8400 Oostende, tel. 059/268893

aan de prijs van **800,- Fr (achthonderd) + eventueel portkosten ad 60,- Fr.**

Dit bedrag kan gestort worden op rekening **473-6216005-12** met vermelding :
"dagboek Oostende + (eventueel) port".

Het boek is leverbaar tussen 15 en 20 december 1997.

Een prima kerst- of nieuwjaarsgeschenk !

Zijn echtgenote Emilie-Henriette VANDER HEYDE, met vijf minderjarige kinderen, tekent op 12 maart 1835 een huurcontract met Edouard CONWAY, secretaris van Koning Leopold, om hem het mooi en ruim huis gelegen in de Langestraat 69 te verhuren, voor een periode van twee jaar ingaand op 1 mei 1835, en dit voor de prijs van 3.000 Fr per jaar, te betalen in metalen munten. Het contract vermeldt ook het bestaan van een koetspoort die uitgaat op de Kapucijnenstraat. En de verhuurster stemt er mede in om een deur te laten plaatsen in de eetkamer, die verbinding zou geven op het ernaast gelegen eigendom van commissaris HUYGHE. Verder verleent zij ook toelating in hetzelfde contract om de stal te laten ombouwen in keuken met vensters, en een deur te plaatsen tussen die keuken en de eetkamer.

Op 14 juli 1835 werd een beschrijving opgemaakt van de staat der voorwerpen en der verschillende plaatsen in die woning.

Ruim acht maanden vooraleer dit huurcontract ten einde loopt wordt er reeds een nieuw gemaakt. Op 23 augustus 1836 wordt een 3-6-9 getekend tussen mevrouw Emilie VANDER HEYDE, weduwe van Edouard-Jean SERRUYS, en wettelijke voogdes van haar vijf minderjarige kinderen : Edouard, Helena, Jacques, Julien en Edmond. Dit huurcontract voor het mooi en ruim huis gaat in op 1 mei 1837. De huurder is Edouard CONWAY, secretaris van Z.M. de Koning en belast met het beheer van de Civiele Lijst. De huurprijs bedroeg 3.000 Fr per jaar, betaalbaar in goud- of zilvermunten, en vermeerderd met de grondlasten, de persoonlijke en roerende belastingen.

Het hoofdgebouw, de achtergebouwen en de tuin besloegen toen samen 748 m². Er was een ingangspoort in de Kapucijnenstraat, rechtover de ingang van de Kapucijnenkerk.

Het gehele erf paalde ten westen aan een even imposant gebouw, dat eigendom was van Karel BUSSE, postmeester van de stad.

Ten zuidwesten paalde het met achtergebouwen aan de bekende herberg in de Apestraat, later Brabantstraat, "Het Zeepaard". Ten zuidoosten paalde het aan een herberg uit de Kapucijnenstraat die vroeger "Vieille Montagne" genoemd werd, later rond 1845 "A la Truelle d'Or" en nog later in 1879 "Hotel de l'Europe".

Op de oostkant lagen kleiner erven. Het huis in de Langestraat aan de oostzijde van het Paleis was in 1814 een bloeiend bordeel geweest.

Vermits de Langestraat 69 het ganse koninklijke gevolg niet kon herbergen werden aanpalende panden bij het Koninklijk Paleis ingeschakeld, wellicht door inhuring, namelijk : het gebouw Langestraat 67 en het gebouw Louisastraat 9 (dit huisnummer bleef zo tot 1904).

Het Paleis in de Langestraat werd veelal als zomerresidentie door onze vorsten gebruikt. Zij ontvingen er zeer veel familieleden of andere gasten van koninklijke bloede.

Dit was het geval in september 1843 met koningin Victoria en prins Albert. Vanuit de Belvedere, die boven de zolder van de Langestraat 69 gebouwd was, bespiedde Koning Leopold de aankomst van het koninklijk yacht in de havengeul van Oostende. Nadien ging hij de Engelse koningin en haar gevolg in de haven zelf onthalen. Op het Paleis te Brussel wordt een schilderij bewaard van Louis VERBOECKHOVEN dat de aankomst van het koninklijk yacht afbeeldt. Op 18 september vertrokken de koninklijke gasten naar Brussel, via Brugge en Gent.

In diezelfde Belvedere vertoefde de koningin ettelijke uren. Van daaruit bewonderde zij de zee. Later toen ze ziek was, liet zij zich naar boven hijsen bij middel van een primitief apparaat met katrollen, de voorbode van de moderne liften.

Op 11 oktober 1850 overlijdt koningin Louise-Marie in het Paleis te Oostende.

Na haar dood maakte de koninklijke familie toch nog zeer regelmatig gebruik van het Paleis

Op 23 maart 1860 wordt een nieuw huurcontract afgesloten. In naam van zijn echtgenote H el ene SERRUYS er als mandataris van zijn vier schoonbroers Edouard, Jacques, Julien en Edmond SERRUYS, verhuurt Emilde DE BRAUWER aan burggraaf Edouard DE CONWAY, intendant van de Civiele Lijst, een mooi en ruim huis langs de zuidkant van de Langestraat gelegen en met een koetspoort in de Kapucijnenstraat.

Het gaat opnieuw om een 3-6-9, doch ingaand op 1 mei 1860, voor de prijs van 5.000 Fr per jaar, te betalen in goede en geldige speciën of in andere waarden die in België wettelijk gangbaar zijn, vermeerderd met de grondlasten.

Daarenboven wordt er toelating verleend aan de Civiele Lijst om 2 kleine gebouwtjes af te breken die zich links en rechts achteraan de binnenplaats bevinden, en om een eetplaats te bouwen achteraan op deze binnenplaats en gedeeltelijk achteraan de tuin.

In 1867 beslist Leopold II tot de aankoop over te gaan. Dit gebeurt anderhalf jaar na het overlijden van zijn vader Leopold I.

De aankoopakte van 11 april 1867, waarbij Leopold II, door bemiddeling van notaris Theodore, Fr dric HEYVAERT, het Hotel in de Langestraat 69 afkocht van de 5 kinderen van Edouard-Jean SERRUYS en Emilie-Henriette VANDER HEYDE, werd verleden voor notaris Felix VAN CAILLIE te Oostende. De oppervlakte beliep 8 are 70 ca. en de aankoopprijs bedroeg 50.200 Fr.

Deze beslissing dateert van 1867. Opvallend is dat in 1861 Leopold I een bestek liet maken voor de bouw van een koninklijk chalet op de zeedijk te Oostende, en dat enkele maanden voor zijn overlijden hij in maart 1865 zijn minister van Binnenlandse Zaken Charles ROGIER verzoekt om enkele dringende aanpassingswerken te laten uitvoeren aan het koninklijk paviljoen te Oostende omdat zijn kleinkinderen die dit verblijf nodig hebben voor hun gezondheid er op een schandelijke manier gelogeerd zijn.

Werd er dus een nieuwe koninklijke woonst te Oostende gebouwd en door de koninklijke familie gebruikt, dan bewijst de latere beslissing van Leopold II om het oud koninklijk paleis van de Langestraat aan te kopen dat de koning er volstrekt aan hield, dat hij het verder bewaard wilde zien als een aandenken en dat het nog altijd bruikbaar was voor andere doeleinden.

Bij de aankoop werd het goed als volgt beschreven :

- een gelijkvloers, gedeeltelijk onderkelderd met 3 opeenvolgende salons, met eetplaats en keuken.
- op de eerste verdieping : 2 salons gescheiden door een bureau, verder 2 slaapkamers, 2 toiletten en nog 2 kabinetten.
- op de tweede verdieping : 4 slaapkamers en 2 kabinetten.
- daarboven : een zolder en een belvedere.
- verder nog een tuin, en achteraan de tuin rechts (en achter de tuin van de weduwe Charles HUYGHE en dochters) waren er kleine stallingen, een remise met zolder en nog een stalling. Achteraan de tuin links een bureau met zolder en eronder een inrijpoort uitgevend Kapucijnenstraat.

Zes jaar later op 16 juni 1873 koopt Leopold II het gebouw Louisastraat (nr 9) van Hyp. HYE-HOYS.

Op 29 januari 1874 koopt Leopold II een deel van de achtertuin van de Langestraat 67, eigendom van de weduwe Charles HUYGHE. Hij slaagde er echter niet in om de rest van dit pand in handen te krijgen.

In 1876 laat de koning de grote eetkamer afbreken die na de dood van koningin Louise-Marie parallel met de Langestraat en achteraan de binnenkoer bijgebouwd werd.

In 1879 worden de beide zijvleugels naar het zuiden toe verlengd. Een aanpalend achtergebouw van het Hotel de l'Europe werd afgekocht en afgesloten om de tuin te vergroten. De inrijpoort in de Kapucijnenstraat werd omgebouwd tot woonhuis van de huisbewaarder en naar de straatkant toe uitgebreid.

Vanaf 1877 verbleef koning Leopold II tijdens de zomermaanden op het nieuw koninklijk chalet op de zeedijk. De gebouwen van het koninklijk paleis werden dan gebruikt als logies voor leden van het koninklijk hof en voor het dienstpersoneel. Bij korte bezoeken die Leopold II tijdens de winter aan Oostende bracht, nam hij wel zijn intrek in het oude vertrouwde kader van het vroegere paleis.

Op 8 november 1904 verkoopt Leopold II voor notaris DUBOST en MORREN te Brussel het Hotel van de Langestraat met al zijn bijgebouwen, samen 8 a. 85 ca., en twee huizen die er aan palen in de Louisastraat en in de Kapucijnenstraat. De koper is le Domaine de la Couronne de l'Etat Indépendant du Congo, want door de Conferentie van Berlijn in 1885 was Leopold II erin geslaagd om Congo als een onafhankelijke staat onder zijn persoonlijke leiding te doen erkennen.

Op 24 december 1906 wordt het eigendom doorverkocht aan de Onafhankelijke Staat van Congo met als voorwaarde dat het huis in de Langestraat en de bijgebouwen, destijds door Leopold I en koningin Louise-Marie bewoond, nauwgezet bewaard en ter beschikking van de vorst moeten blijven.

De Belgische Staat wordt er eigenaar van door het Verdrag omtrent de Terugnane van Congo in 1908.

Tijdens de eerste wereldoorlog hadden diverse hulpverlenende diensten van het Komiteit voor Hulp en Voeding hun burelen in de Langestraat 69. In maart 1918 werd het achtergebouw van dit huis en de woning van de huisbewaarder zwaar gehavend door een inslaande granaat.

In april 1922 deelde Koning Albert aan de regering mee dat hij wenste af te zien van het verder gebruik van het oud koninklijk paleis en dat hij het definitief ter beschikking stelde van de regering. Hij deed dit om te vermijden dat de staat te Oostende een gebouw zou moeten aankopen om er de Administratie van Bruggen en Wegen in te vestigen.

De Domeinen werden derhalve belast met de gedeeltelijke liquidatie van het complex.

Het gebouw Louisastraat 9, dat nog tot 1 april 1924 door gezinnen van vluchtelingen was bezet, werd op 19 juni 1924 voor afbraak verkocht aan aannemer Jan CHRISTIAENS, die er drie nieuwe gebouwen optrok.

Het conciërgehuis Kapucijnenstraat 14 waarop nog jarenlang het uithangbord "Werkbeurs" had geprikt, werd op 7 juli 1926 verkocht.

Alleen het huis Langestraat 69 bleef eigendom van de regering.

Op 1 februari 1922 werd het betrokken door de Directie van Bruggen en Wegen, Speciale Dienst der Kust. Na verbouwingwerken door aannemer BOUDOLF kon de ganse dienst in maart 1925 in het vroegere paleis ondergebracht worden.

Bij Koninklijk Besluit van 8 april 1930 werd het eigendom van de Koninklijke Schenking.

Bruggen en Wegen bleef er tot november 1954. Nadien bleef het gebouw gedurende een jaar onbewoond.

Van september 1955 tot 1959 vestigde de Stedelijke Beroepsschool zich in het gebouw en vanaf 1959 werd het huis betrokken door het Hoger Rijksinstituut voor Paramedische beroepen.

In 1959 dringt de heemkring De Plate bij het Stadsbestuur aan opdat niets onverlet zou gelaten worden teneinde aan de huidige toestand van het gebouw gelegen in de Langestraat, 69 niets te veranderen. Het Stadsbestuur heeft toen een verzoek aanhangig gemaakt bij het bevoegd ministerie om bedoeld paleis als geschiedkundig gebouw te klasseren.

Bij Koninklijk Besluit van 28 mei 1962 wordt het "Oud Koninklijk Paleis" gelegen Langestraat 69 te Oostende gerangschikt als monument.

Toen het Hoger Rijksinstituut voor Paramedische Beroepen (nu Hogeschool West-vlaanderen, Departement Vesalius) op 01 september 1979 haar nieuwe lokalen ging betrekken in de Leffingestraat, bleef het gebouw enige tijd onbewoond.

Vanaf 1 april 1982 werd het verhuurd aan de Kamer voor Handel en Nijverheid van het arrondissement Oostende. Onmiddellijk werden omvangrijke restauratiewerken aangevat. De voor- en achtegevel werden herschilderd, de Belvedere werd heropgefrist, de bunker door de Duitsers tijdens Wereldoorlog II op de achtergrond van de koer gebouwd werd afgebroken, de binnenkoer werd herbevoerd, en de binnendeur tussen de twee eerste salons op het gelijkvloers werd verwijderd om een grote zaal te bekomen. De plechtige inhuldiging greep plaats op vrijdag 14 januari 1983.

Een gedeelte van de kantoren werd bezet door de dienst "Promotie Toerisme Oostende" (PTO).

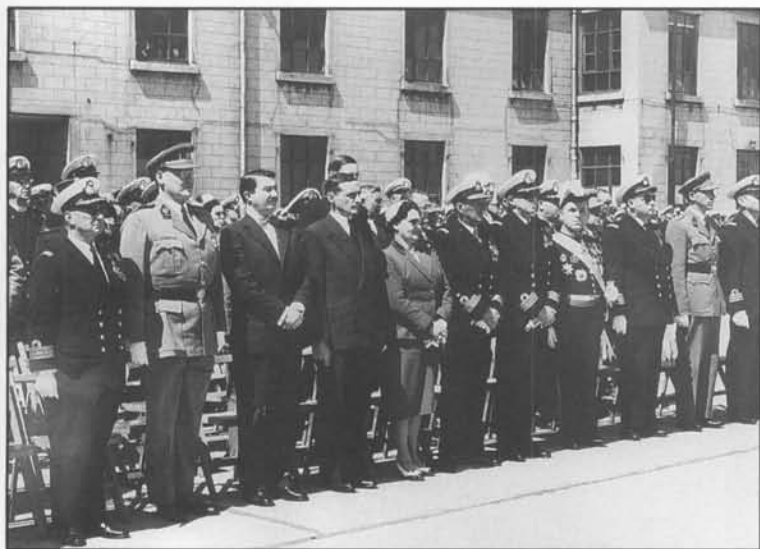
De Kamer voor Handel en Nijverheid verbleef in het gebouw tot 1990. In hetzelfde jaar neemt het Vormingsinstituut bezit van het huis, speciaal voor zijn organisaties van studiedagen en seminaries. Toen PTO eind juni 1992 verhuisde naar het Monacoplein nam het Vormingsinstituut ook deze lokalen in bezit.

In oktober 1994 neemt het Vormingsinstituut de nieuwe lokalen in gebruik in de Zandvoordeschorredijkstraat en een jaar nadien komt Huize Louise Marie komt opnieuw vrij.

Bronnen :

- Naamloze brochure uitgegeven door de Kamer voor Handel en Nijverheid Oostende.
- De Zeewacht van 19 november 1959.
- Le Soir van 16 november 1965.
- De Zeewacht van 21 januari 1983.
- De Zeewacht van 15 december 1989.
- Het Nieuwsblad van 05 juni 1992.
- Het Laatste Nieuws van 24 oktober 1994.

UIT DE BEGINJAREN VAN DE MARINE TE OOSTENDE PLECHTIGHEDEN

1995

*De eregasten op het afscheid van
Commodore Timmermans.*

1956
*Eerste steenlegging voor de bouw van de
mijnenbestrijdingsschool.*

1960

*Admiraal Power schouwt de troepen tijdens
zijn bezoek aan de Zeemacht te Oostende.*

WIE WAS JUDOCUS IGNATIUS BALBAERT ?

door Emile SMISSAERT

In april 1942 kwam de Stadsbibliotheek in het bezit van een belangrijk handschrift, eigenlijk een transcriptie, met als titel : "Stad Oostende. Dag-Journaal van 1793 tot 1802". Blijkens de toegevoegde "Lijktranen" is de auteur van dit werk een zekere Judocus Ignatius BALBAERT (+ Oostende, 31 januari 1830), en ik citeer : "hersteller en hoofdbestuurder van den Berg van Barmhartigheid (...) die een ruimen tijd tijd van twintig jaar geleden, vol ijver, zorg en vlijt zijn tijd kwam te besteden tot een barmhartighulp, en die d'hersteller was van Gods gewijde Berg (...)". Blijkbaar iemand van aanzien.

Dag op dag is opgetekend, tien jaar lang, van wat te Oostende voorviel, van 25 maart 1793 tot en met 28 september 1802. Qua inhoud (aangehaalde feiten en familienamen) een authentiek, enig document. Als het ware en in zekere zin een vervolg op J. BOWENS' jaarboeken die, wél gedrukt in boekvorm, in bredere kringen gekend en gewaardeerd wordt.

Ons medelid, de heer Albert DRIESSEN, bereidt een moderne uitgaven van Balbaerts "Dag-Journaal" voor maar wanneer precies het beschikbaar voor aankoop is, is nog niet bekend.

Maar is men nog iets méér te weten gekomen over J.S. BALBAERT ? Het woord is aan de heer Raymond VANCRAEYNEST :

"Judocus Ignatius BALBAERT, + Oostende 31 januari 1830, werd geboren te Oostende op 10 oktober 1769 en er daags nadien op 11 oktober gedoopt met als peter de heer Judocus Antonius VAN ISEGHEM en als meter Isabella Pulcherie DE BAENST.

Hij was het tweede kind, tevens de tweede zoon, van de 5 (in de registers gevonden) kinderen van Michael Joannes BALBAERT, te Oostende geboren ca. 1744, en van Anna Isabella DAGHELET, ook te Oostende geboren ca. 1738. Beiden waren te Oostende gehuwd op 16 mei 1767 met als getuigen Thilmanus SUYS en Petrus PEERE".

(Parochieregisters SS. Petrus en Pauluskerk)

P.S. Data vóór 1758 kunnen niet gepreciseerd worden omdat de parochieregisters in mei 1940 door brand werden vernietigd.

R. VAN CRAEYNEST

Wie van onze lezers kan bijdragen tot nog meer informatie over dit "Dag-Journaal" ?

STORCK, WEGBEREIDER EN VOORTREKKER VAN DE BELGISCHE FILM

door Patrick VANSLAMBROUCK

Henri STORCK was op jonge leeftijd zelf amateurschilder, hij werd later fotograaf en tenslotte cineast, misschien wel het bewijs dat de scheidingslijn tussen de verschillende kunstvormen flinterdun is. Niet verwonderlijk dan ook dat de filmkronieker van het weekblad dat verheldert voor een paar weken STORCK de club van Oostende met zijn meesters ENSOR, SPILLIAERT en PERMEKE laat vervoegen. Een felbegeerd lidmaatschap overigens. En misschien is het ook niet toevallig dat de kافت van de catalogus die een overzicht brengt van het imposant oeuvre van 70 films in 60 jaar door Henri STORCK, door hem gesigneerd is als een schilder.

De eerste filmervaring "Quo Vadis" in de brasserie annex filmzaaltje "Le Vieil Ostende", de eerste Pathé-Baby projector en -camera, die hij hier als geschenk kreeg, de haast rituele bezoeken aan de ateliers van ENSOR en SPILLIAERT, de kunstgalerie Studio van zijn tante Blanche HERTOGE. Allemaal elementen uit die magische wereld van beelden die hem uiteindelijk doen kiezen voor het filmvak. Het is ook in Oostende dat hij één van 's lands eerste filmclubs opricht, "Club du Cinema". ENSOR, SPILLIAERT en PERMEKE zijn een van de eerste leden. Deze ontluikende interesse in beelden, blijkt achteraf de vruchtbare voedingsbodem voor eerst fotografische, later cinematografische aspiraties. Het is de tijd waarin de fotografie zich tot een volwaardig documentair en artistiek medium aan het ontwikkelen is maar de beeldjournalistiek nog niet de proporties heeft aangenomen die ze vandaag kent : zo staat STORCK, in de hoedanigheid van officieel cinegrafist van Oostende, bij plechtigheden regelmatig zij aan zij met fotograaf ANTONY. De eerste filmt, de tweede fotografeert. Doch niet zomaar filmen en fotograferen : het reportagewerk is voor beiden niet vrij van enige artistieke inbreng. "Pleziertreinen" is een voorbeeld van zo'n reportage. Hij ontwikkelt en monteert ze in zijn eigen Studio Lumina. Samen met "Beelden van Oostende" en "Ter haringsvisserij" vormt ze de eerste vruchten van een rijkge vulde carrière, volledig gewijd aan de film, en niet toevallig zijn het de 3 films die Oostende keer op keer internationaal uitdragen.

Germaine DULAC, productieleider en cineaste uit het Franse avant-garde milieu, maakt tijdens het tweede Internationaal Congres van de onafhankelijke film kennis met die eerste films van STORCK en haalt hem uit zijn geboortestad weg. In de filmstudio's van Parijs en Nice zal hij ruim twee jaar als assistent werken.

Emotie in de zuivere visuele betekenis, zo eigen aan de stijl van Germaine DULAC, vinden we dan ook terug in de beklijvende Borinage, gedraaid bij zijn terugkeer in België in 1933 : het is een oprecht en gepassioneerd verslag van de ellende in de Borinage t.g.v. de lamlegging van de koolmijnen. Het is ook één der sleutelwerken van de Belgische film en een van de meest leidinggevende documentaires. En dat is Boerensymfonie, die hij draait tijdens W.O. II ook. STORCK, voor wie de natuur religieuze vormen aanneemt, toont er zich als etnoloog. Hij bezingt op lyrische wijze het verdienstelijk lot vol hard labeur van de boeren gedurende de 4 seizoenen. Baanbrekend is verder zijn eigen visie op de film over kunst. De indringende verkenning van het schilderij door het oog van de camera heeft daarin steeds voorrang op de biografie van de schilder.

Als getuige van zijn tijd wil hij de leefwereld van deze bewogen 20ste eeuw op pellicule vastleggen, wat zal resulteren in een universeel, humanistisch en omvangrijk documentair oeuvre over de actualiteit, de sociale problematiek, over de gebaren van de mens, reizen, en toerisme, wetenschap, folklore of kunst. Het zijn films die vaak gemaakt zijn in opdracht van een of andere

overheidsdienst of privé maatschappij. Het documentaire genre wordt voor STORCK het filmgenre dat hij noodgedwongen moet aanhouden wegens het ontbreken van een echt filmbeleid op dat moment in België. En toch, zo stelt hij, is er tussen fictiefilm en documentaire geen echt verschil : ook de fictiecineast verwerkt in zijn films veel elementen uit zijn eigen reële wereld. Als ooggetuige van het echte heeft STORCK elke beeldmanipulatie oordeelkundig vermeden, niet zonder daarom een eigen standpunt in te nemen.

De Nederlandstalige catalogus heeft een witte kaft, als complement van de Franstalige zwarte, samen het coherent boekwerk over de films van een bipolaire Oostendenaar, franstalig opgevoed, verankerd in de Vlaamse tradities : één van de laatste echte Belgen, en fier het te zijn. De witte bewerkte uitgave zou ook belangstelling moeten vinden in Nederland, zoals dat reeds het geval was voor de zwarte bij onze zuiderburen. Nederland en Frankrijk, twee landen waar Henri STORCK t.g.v. een korte doch intense samenwerking met resp. Joris IVENS en Jean VIGO, heel wat naam bekendheid geniet.

De namen die op de technische fiches voorkomen, zijn veelal referentiepunten in de internationale cinema geworden en gedurende die driekwart eeuw carrière schraagt hij a.h.w. de hele Belgische filmwereld. STORCK blijft een autoriteit die nog regelmatig in de actualiteit komt : zijn laatste film "Permeke" wordt nog op geregelde tijdstippen in de laten uren op TF1 vertoond (blijkbaar een onverslijtbare kopie). De werkopnamen van "Borinage" kwamen onlangs nog aan bod in de uitmunde "People's Century" van de BBC. De aangespoelde Oostendenaar Eric DEKUYPER ging destijds bij hem te rade voor een BRT uitzending over Jean VIGO, en de echte Oostendenaar ARNO vergezeld van regisseur PICCOLI met onder de arm het scenario van "Alors voilà", brachten hem een informeel bezoek. Dat de onmiskenbare signatuur van STORCK terug te vinden is in "La Promesse" de veelgelauwerde film van de broers DARDENNE, zal ook niemand ontkennen.

Als U het vertaalde werk doorneemt, zal U STORCK terugvinden in alle mogelijke beroepen uit de filmwereld. Van cameraman tot regisseur, van assistent tot producent, van scenarist tot filmdocent, van scriptboy tot monteur. Bovendien blijkt hij een veelzijdig pionier. Hij experimenteert met tekeningen op pellicule, hij is de voorloper van de collagefilm, de militante documentaire, de documentaire fictie, de film over kunst en van het harmonieus doen samengaan van beeld en muziek. Hij realiseert als eerste een coproductie in een ware Europese geest. Hij innoveert door, als één van de eersten, gebruik te maken van het cinemascope formaat.

Met het boek is een belangrijk stuk Belgische filmgeschiedenis geschreven. Het wil echter ook en vooral een pedagogische rol vervullen vermits de provincie West-Vlaanderen de publicatie zal verspreiden naar bibliotheken en scholen.

Hommage aan Storck. Films 1928/1985. Oeuvrecatalogus : 170 blz. A4-formaat. Vijf teksten over Storck, filmrepertorium (per film : synopsis, technische fiche, persknipsels, index. 130 zwart-witillustraties, 1 kleurfoto.

Het boek werd opgedragen aan Walter DEBROCK.

Te verkrijgen aan de balie van ons museum aan de prijs van 300 Fr.

LIDGELD 1998

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 1998 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 Fr
Steunend lid :	500 Fr
Beschermend lid :	vanaf 1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin. Alleen diegenen die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 28 november) ontvangen hierbij een stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "**ROMANTISCH OOSTENDE**" gekozen.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

De lidgelden die nu van toepassing zijn werden ingevoerd in 1989. Dit is nu het 10e jaar dat ze niet gewijzigd worden !!!

Dit is o.a. mogelijk doordat enkele leden hun bijdrage gevoelig verhoogden.

Volgt hun voorbeeld en geef ons een financieel steuntje

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (48)

door Aimé SMISSAERT (+)

Deze namiddag wierp een vliegtuig bommen op eene houten loods der Duitsers te Raversyde : 2 soldaten en 2 Duitse werklieden werden gedood en 8 andere gekwetst.

Drie personen van de stad, o.a. M. Adolph DEGROOTE, kondukteur van Bruggen en Wegen, Gentschestraat, die door bemiddeling van zekeren T..., brieven hadden gekregen van hunne familieleden in Engeland of Holland, verblijvende, werden heden gestraft elk met eene boet van 200 mark !

Woensdag 17e Februari. -

HONDERD ZES EN TWINTIGSTE DAG DER BEZETTING

De Duitsers mielen zich heden meester van al de bootjes (een 70tal) die nog in de voorhaven, in de Visscherskaai en in de achterhaven, op het Sas-Slykens lagen. Aan enkele eigenaars gaven zij een bon, de andere mogen wachten !

Heden haalden de Duitsers de mijnen weg, die sedert verscheidene weken op de Visserskaai lagen.

De Duitse soldaten, gisteravond en deze morgen van het front teruggekomen, hebben streng verbod gekregen nog bij de burgers te slapen. Deze laatste zijn er niet te kwaad om !

* * *

Heden, Asschewoensdag, droeg de spijkskaart in den Volkskeuken, in den Katholieken Volksbond ingericht :

Erwtensoep
Pataten met de pellen en "rollmops"

Donderdag 18e Februari. -

HONDERD ZEVEN EN TWINTIGSTE DAG DER BEZETTING

Op de markt deze morgen, slechts 3 boterboerinnen. Geen middel boter te bekomen : de boterboerinnen 4 fr. per kilo gevraagd hebbende, werden naar het politiebureau geleid. Toen zij er uit kwamen... waren hunne manden ledig !

Brigadiers en agenten van politie waren aan "Petit Paris" en aan de brug der Kapellestraat uitgezet geworden om aan de boerinnen te verbieden hunne koopwaar op straat te verkoopen. Enkele boterboerinnen trokken dan herbergen in de gebuurte binnen en verkochten daar hunne waar.

De eieren gingen deze morgen op de markt 15 tot 16 centiemen.

Van heden af mag niemand meer naar Steene gaan of van Steene komen, zonder paspoort.

* * *

Deze namiddag ontplofte eene mijn op het strand, dichtbij den Vuurtoren. Een groot getal ruiten werden gebroken in het "Hôtel de l'Estacade", hoek van den Zeedijk en de Langestraat, en in al de huizen der Visscherskaai tusschen deze laatste straat en de Schippersstraat.

* * *

Het huis van M. DERIDDER, 26 Weenenstraat, wordt heden af bewoond door den Duitse admiraal JACOBSEN. Gedurende verscheidene dagen werden eenige werklieden gebezigd om het huis op de schoonste wijze te bemeubelen en te versieren.

Schepen DEVRIESE over meer dan 3 maanden met eene bijzondere zending door ons gemeentebestuur naar Londen gestuurd, keerde heden in onze stad terug.

Vrijdag 19e Februari. -

HONDERD ACHT EN TWINTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze morgen had in de kerk der Vuurtorenwijk, de lijkdienst plaats van den 16 jarigen Désiré VANSTEENE, Dinsdag door een stuk "shrapnell" gedood, terwijl hij terugkwam van drinken te dragen naar zijn vader. Zeer veel volk was in de treurige plechtigheid tegenwoordig.

MM. Pieter VANDEWEGHE, burgemeester te Steene, Pieter DEFEVER, gemeenteraadslid en Florimond TANGHE, slachter beide te Steene-Conterdam, sedert den Woensdag 10 Februari aangehouden en opgesloten in onze gevangenis, werden heden in vrijheid gesteld.

* * *

Deze avond hielden de Duitschers feest in de "Société Littéraire" : het muziek speelde tot na middernacht.

De brouwersbond van Oostende besliste de prijs van het bier met 4 frank te verhoogen. Van heden af kost de ton bier dus 24 fr., zelfs voor deze die vroeger min dan 20 fr. de ton betaalden.

Zaterdag 20e Februari.-

HONDERD NEGEN EN TWINTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze namiddag vaarde een Duitsche onderzeeër onze haven binnen.

De E.H. Pastor van Middelkerke had, t'einde zijnen hof, in een hennenperk, al het zilverwerk der kerk, in een koffer gesloten, gedolven. De Duitschers hebben het uitgehaald en naar onze kommandantur overgebracht. Heden verwittigden zij daarvan onzen Z.E.H. Deken, hem tevens toelatende alles te laten afhaken. De heer koster van Middelkerke, M. Gustaaf HUYGEBART, alhier wonende, Kristinestraat 77, werd deze namiddag tegen ontvangstbewijs in 't bezit van den koffer gesteld. Hij bestatigde dat een doosken met gouden ketens, kruisjes met diamanten (waaronder verscheidene met 10, 11 diamanten) en andere kleinodiën, ter weerde van meer dan 3.000 fr. ontbrak. Hij bemerkte ook dat er in den koffer een zilveren soeplepel, aan den E.H. Pastor toebehoorende, lag. Hij vroeg aan den Duitschen officier, die hem den koffer gaf, of het alles was wat in den hof gevonden was. Op het bevestigend antwoord mocht hij vertrekken.

Nu, de missewijn was samen met het zilverwerk der kerk bedolven geworden - en daarvan heeft men geen verder nieuws.

Daar wij van delven van weerden spreken : M. Pieter VERSTRAETE-YPERMAN op die gemeente wonend, had voor 7.000 fr. akties in zijn hof bedolven. De Duitschers vonden het pak, dat thans in de Duitsche kommandantur van Brugge berust.

* * *

Bij bevel der Duitsche kommandantur moet van heden af, de papier en boekdrukkerswinkel Amédée DEBRUYNE, Kristinestraat, geopend zijn.

Men weet dat M. Bernard DEVRIESE, drukker, Thouroutschensteenweg, onder den titel "Oostende sous la domination allemande " (Oostende onder de Duitsche beheersching) boekjes uitgeeft, waarin voorkomen de teksten, in de verschillege talen, van al de plakbrieven die alhier worden uitgeveerdigd. Hij had ook de beruchte plakbrief, voor denwelken M. THONE, gemeentesekretaris 3 dagen vastzat, overgedrukt met de gebrekkelijke vertaling die men kent. Heden werd hij daarom tot 14 dagen gevang veroordeeld en zijn zoon, M. Pieter DEVRIESE, gemeenteonderwijzer, tot 400 mark boet.

Zondag 21e Februari. -

HONDERD EN DERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Om 9 ure had, zoals iedere Zondag in de HH. Petrus en Pauluskerk eene duitsche militaire mis plaats.

In de HH. Petrus en Pauluskerk wordt afgekondigd dat de plechtige Kommunie, die op 3n Paaschdag (6n April) moest plaats hebben, voorloopig uitgesteld is tot H. Sakramentsdag (3e Juni). De plechtige kommuniëkanten en ook andere kinderen zullen van morgen af onderricht in den Godsdienst en in alle andere vakken van het lager onderwijs bekomen in de school der Zusters van den H. Jozef, Kaaistraat. De niet betalende kinderen mogen langs de St Franciscusstraat binnengaan.

Ook in de kerk van O.L.V. (Hazegras) werd afgekondigd dat de plechtige kommunie uitgesteld is tot op de Hoogdag van Sinxen.

* * *

De cinema "Ciné-Palace" eigenaar J. KERKVOORDE, Weststraat, speelt heden namiddag voor de eerste maal.

Volgende plakbrief, in 't Vlaamsch en in 't duitsch, is uitgeveerdigd :

Verbod van uitvoer

Voor het gebied van het Marinekorps verbied ik hiermede allen uitvoer van levend vee, granen, voedermiddels en alle soorten van levens- en genotmiddels over de grenzen van het gebied van het Marinekorps : Hollandsche grens, lijn Maldegem, Sysseele, Steenbrugge, Lophem, Snellegem, Ettelghem, Oudenburg, Snaeskerke, Raversyde.

Degene die zonder bijzondere toelating van den Korpsintendantur bij het ontvoeren van dergelijke waren betrapt wordt, stelt zich bloot aan inbeslagneming der waren en strenge bestraffing.

Brugge den 12 Februari 1915.

(g) von Schröder
Kommandierender Admiral

Deze namiddag kwamen twee duitsche officieren op de wapenplaats langs een gaanpad toen eene jonge vrouw met een klein kind op den arm hen in den weg kwam. Seffens werd de vrouw uitgemaakt voor al wat leelijk was omdat zij gauw genoeg de plaats ruimde voor de twee vertegenwoordigers van de duitsche kultuur.

Deze morgen rond twee uur kwam een zeppelin over de stad. Om 5 uur nog een of dezelfde vloog over Oostende in de richting van Brugge.

Een groote vastliggende ballon hing vandaag over de wijk "Boterput".

Maandag 22e Februari. -

HONDERD EEN EN DERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Heden kwamen met den trein 25 duitsche vliegmaschinen aan. Zij werden naar het vliegveld van Mariakerke overgebracht.

Op de Vuurtorenwijk beginnen de Duitsers aan 't spitten, aan 't delven en aan 't effenmaken van den grond tusschen de oesterputten en den Vuurtorensessteenweg.

* * *

Heden moest het feest zijn in een onzer achtbaarste Oostendsche families, n.l. in het huisgezin van den heer Ferdinand LAUWERS, den welgekenden barbier der Ooststraat. Het was immers, gister 50 jaar geleden dat te Thourout zijn burgerlijk huwelijk gesloten werd met Julie CAFMEYER en heden is 't volle 50 jaar dat God zegen over het jonge bruidspaar werd ingeroepen. Ferdinand LAUWERS is gansch zijn leven een brave, oppassende en neerstige man geweest, heel en gansch aan zijn huisgezin verkleefd en slechts uitspanning zoekend bij de eene of de andere schuttersmaatschappij, waarvan hij niettegenstaande zijn ouderdom - 77 jaar - nog altijd deel maakt en, raar of zelden, eene niet verplichte oefening mist. Die getrouwheid aan eene onzer noodzakelijkste en eilaas maar al te dikwijls op onrechtvaardige wijze beknibbelde Nationale instellingen, verwierven hem over eenige jaren het Ridderkruis der Orde van Leopold II.

Zijn vrouw is een toonbeeld der christene huismoeders, die kloekmoedig in alle omstandigheden haren echtgenoot ter zijde stond en gansch haar leven toewijdde aan hare kinderen. Zij had het onuitsprekelijk geluk een harer zoons, haren Achiël, den altaar des Heeren te zien beklimmen, hare andere zoons verwierven zich schoone plaatsen in de openbare besturen - een hunner miek als machinist deel uit der bemanning van het Oostendsch lichtschip "Westhinder" in den nacht van den 14-15 December 1912, ten gevolge eener botsing, met man en muis verging; hare dochters vindt men overal waar goed te doen is.

De ongelukkige omstandigheden die wij beleven alsook eene zware ziekte die dezen winter Mevrouw LAUWERS op het bed kluisterde, laten niet toe het gouden jubelfeest naar behooren te vieren - toch heeft de familie LAUWERS dien verjaardag niet willen laten vergaan zonder den Heer te bedanken; om 8 ure werd door den zoon der jubilarissen, Eerw. Heer Achiël LAUWERS, leeraar aan het Bisschoppelijk College van Thielt, eene dankmis opgedragen, onder dewelke de gansche familie tot de H. Tafel naderde.

God weet wanneer de tegenwoordige notas het licht zullen zien - in alle geval, betuigen wij bij dees aan het jubelpaar onze beste gelukwenschen en drukken de hoop uit, binnen 10 jaar, in betere omstandigheden, hunne diamanten bruiloft te zien vieren.

* * *

Deze morgen vroeg, 't was nog geen 8 ure, kreeg de "Bank van Leening" (anders gezegd : "Woeker") het bezoek van 2 officieren der Kommandantur, GLAESMER en DIEBEL. Die heeren moesten op voorhand goed ingelicht zijn voor wat de in bewaring gegeven matrassen en dekens betrof, want zulks was het eerste waarnaar zij vroegen. M. Honoré BORGERS, de verdienstelijke bestuurder onzer "Bank van Leening", had in de magazijnen der instelling de matrassen en dekens der Kinderkrib Louise-Marie geborgen, alsook deze van het lazaret (want zooals men weet, diende dit lokaal, sedert Oogst 1914, tot verzorging der gekwetste soldaten), ten einde ten minste dit aan de roofzucht der Duitsers te ontrukken. De officieren hadden rap die matrassen gevonden en GLAESMER sprak maar seffens van alles mee te pakken, bewerende dat deze dekens zich daar bevonden op onregelmatige manier.

De Bestuurder had gelukkiglijk het goed gedacht gehad dit alles in de boeken op te schrijven als waarlijk beleende panden en deed dus opmerken dat alles wel regelmatig was gegaan. De 2

officieren moesten boeken en pandbriefjes nazien en DIEGEL eindigde met te bekennen dat alles in orde en wettelijk geschied was, terwijl GLAESMER als een dolle hond rondliep al mompelend.

Zij vroegen dan achter de panden daar door Engelschen of Franschen gelaten. De bestuurder antwoordde dat doorgaans, onder de vreemdelingen alléén Duitschers panden bezetten : die Duitschers zijn voor het meerendeel, koffijhuisbedienden die met het Paaschseizoen afkomen en dan nog anderhalve maand of 2 maanden moeten wachten eer ze iets verdienen : om te leven zagen zij zich verplicht hunne juweelen in pand te geven om ze dan later, in den loop van het seizoen, af te lossen. De officieren drongen aan om de panden te zien; zij deden het geldkoffer open, en de eerste panden die hen onder de handen vielen, waren panden van Duitschers. Zij zetten hun onderzoek verder voort, gelukkiglijk, want er waren daar eenige panden beleend door Engelschen en Franschen, die heel van onder verborgen lagen. Zij stelden eene menigte vragen aan den heer Bestuurder over het beheer der inrichting, over de winsten, en verlieten ten slotte het gebouw, zonder iets mede te nemen ⁽¹⁾

* * *

Over enige weken overleed alhier de oude tante van M. Charles MAERTENS, wonende Babylonestraat, 11. M. MAERTENS verwittigde per brief familie wonende te Brugge en te Antwerpen. Deze brieven werden met de Duitse veldpost verzonden, M. MAERTENS werd deze morgen naar de Kommandantur geroepen, waar men hem eenen brief toonde, uit Antwerpen toegekomen en het antwoord op zijn schrijven behelzende. Hij had goed uit te leggen dat hij zijne brieven met de veldpost had verstuurd, hij werd veroordeeld tot eene boete van 20 mark. Daar hij weigerde te betalen werd hij veroordeeld tot 4 dagen gevang. Deze avond werd hij ten zijnt afgehaald.

Dezen avond vierden de Duitschers hunnen zegepraal op de Russen met een fakkeltocht, die te midden eenen dikke mist, eenige straten onzer stad doorliep. De Oostendenaars mochten tot 8 uur op straat blijven. Op de Groote Markt hield een Duitser eene redevoering en daarna werd eene serenade gegeven aan de "Société Littéraire".

Dinsdag 23e Februari. -

HONDERD TWEE EN DERTIGSTE DAG DER BEZETTING

3 sloepen : 2 groote (nrs 0.180 reeder Geo LESCRAUWAER en 0.100 reeder Pieter LABBEKE) en 1 kleine van Coxyde werden heden uit de visserschakel getuid en vervolgens naar zee gebracht, waar ze op anker liggen op ongeveer 4 mijlen ten N. der haven; waarschijnlijk dienen ze als boeien tot aanduiding der passen.

Rond den noen komen op de wijk Vuurtoren vluchtelingen toe van de wijk Crocodile (Middelkerke). 't Zijn boeren van eene groote hofstede (eene met 4 peerden). Sedert verscheidene weken waren hunne koebeesten weg en nu zijn ze naar St Antoniusparochie afgesteken daar ze er familie wonen hebben. Hun goed, wagens, karren, 3 peerden, rond de 100 hennen werd tijdelijk op den koer der gemeenteschool geborgen en 2 hunner kachtels werden in de weide van Camiel DEFEVER gestoken. Zij hadden er reeds 2 die doodgeschoten werden in hunne weide.

(1) Het gerucht liep toch dat de Duitschers den "Woeker" ledigden, en van 's anderendags morgen was het geloof van volk om de panden af te halen.